

De regionale aanpak van personeelstekorten in het voortgezet onderwijs **Kennis- en inspiratiebundel**

De afgelopen vijf jaar is er veel gebeurd op het gebied van regionale samenwerking in de aanpak van de personeelstekorten in het voortgezet onderwijs. Met de subsidie Regionale Aanpak Personeelstekort onderwijs (RAP) van het ministerie van OCW konden schoolbesturen, lerarenopleidingen en andere partijen het personeelstekort gezamenlijk op regionaal niveau aanpakken. Voion bood de RAP-regio's ondersteuning en advies in de rol van kenniscentrum, aanjager en verbinder. In deze publicatie blikken we terug op RAP-activiteiten die in de regio's zijn uitgevoerd en bieden we inspiratie en kennis voor de (regionale) aanpak van het werven, matchen, opleiden en professionaliseren van onderwijspersoneel.

- 1 Werven zij-instromers
- 2 Verhogen in-/door-/uitstroom lerarenopleidingen
- 3 Behoud en begeleiding startende leraren
- 4 Anders organiseren en innovatieve ideeën
- 5 Regionaal loket
- 6 Strategische personeelsplanning (SPP)
- 7 Regionale samenwerking en thema-overstijgende activiteiten

Tijdslijn RAP

Subsidie RAL schooljaar 2019/2020

- Aanvragen 15 januari 2019 t/m 31 augustus 2019
- [Factsheet Regionale aanpak personeelstekorten: de aanvragen uit het vo en mbo 2019](#)
- 25 regio's vo/mbo
- 179 VO schoolbesturen en 20 MBO-instellingen
- [Peiling regionale arbeidsmarkt in de RAL-regio's. 2019](#)

Subsidie RAP schooljaar 2020/2021 en 2021/2022

- Aanvragen 1 februari 2020 t/m 1 maart 2020
- 26 RAP-regio's vo/mbo
- [Analyse voortgangsgesprekken RAP-regio's 2021-2022](#)
- [Evaluatieonderzoek Regionale Aanpak Personeelstekorten, augustus 2022](#)

Subsidie RAP schooljaar 2022/2023

- Aanvragen 12 april 2022 t/m 29 mei 2022
- 29 RAP-regio's vo/mbo
- 216 VO schoolbesturen en 43 MBO-instellingen
- [Factsheet Regionale aanpak personeelstekorten: de aanvragen uit het vo en mbo 2022/2023](#)
- [Analyse voortgangsgesprekken RAP regio's 2022-2023](#)

Subsidie RAP 1 augustus 2023 t/m 31 december 2023

- Aanvragen 12 april 2023 t/m 31 mei 2023
- 29 RAP-regio's vo/mbo

De regionale aanpak van personeelstekorten in het voortgezet onderwijs **Kennis- en inspiratiebundel**

Werven zij-instromers

De interesse in zij-instroom is groot. Professionals die momenteel werkzaam zijn in een andere (onderwijs)sector maken als zij-instromer de overstap naar het voortgezet onderwijs. Zij-instroom vormt met het aanbod van wo-/hbo- professionals een onderdeel van de oplossing voor het personeelstekort. De reguliere uitstroom van de lerarenopleiding is niet voldoende om aan de vraag naar leraren te voldoen, daarom is het werven van zij-instromers een belangrijk thema.

Inspiratie

Onderstaande praktijkverhalen geven een mooi beeld van de ervaringen met het werven en begeleiden van zij-instromers in de RAP-regio's:

Instroommakelaar voorkomt dat kandidaten verdwalen in mogelijkheden

Potentiële zij-instromers die een carrièreswitch willen maken naar het onderwijs weten vaak niet waar zij terecht kunnen en welke route ze moeten volgen. "Elke goede, nieuwe werknemer is winst en elke geïnteresseerde die door het zoekproces verloren gaat, is een groot verlies", vindt de RAP projectgroep regio Zwolle. Zij hebben een instroommakelaar aangesteld om carrièreswitchers op een persoonlijke manier wegwijs te maken.

Zij-instromer of hybride docent maken onderwijs aantrekkelijker

Het aanbod van werknemers van buiten die geïnteresseerd zijn in het onderwijs is groot. Toch wordt de match tussen zij-instromer of hybride docent en schoolorganisatie nog niet op grote schaal gemaakt. Lees in dit artikel hoe verwachtingen aan beide zijdes goed gemanaged kunnen worden.

Hoe zorg je ervoor dat zij-instromers de eerste weken goed doorkomen?

De komende jaren komen er meer zij-instromers voor de klas te staan. De overstap naar het onderwijs blijkt vaak een grote overgang en zonder goede begeleiding vanaf de start is er kans dat kandidaten voortijdig afhaken. Werven is belangrijk, maar behouden is cruciaal. Hoe zorgen we ervoor dat startende zij-instromers voor en tijdens de eerste weken een zachte landing maken? En hoe hebben de zij-instromers deze periode ervaren? Lees in dit artikel hoe een aantal RAP-regio's dit hebben aangepakt.

Wat kunnen we leren van de RAP-regio's?

Tijdens de RAP-periode vonden diverse interactieve kennisdelingsessies en inspiratiebijeenkomsten plaats om kennis en ervaringen te delen met en door de RAP-regio's. Leer en laat u inspireren door de uitwisseling over het begeleiden van zij-instromers:

- **Hoe ziet de ideale klant- en werknemersreis voor een zij-instromer naar het voortgezet onderwijs eruit?**

Een succesvolle aanpak van zij-instroom kan het beste plaats vinden vanuit samenwerking en gelijkwaardigheid zoals in de RAP. Projectleiders en andere betrokkenen uit de RAP-regio's, het Landelijk Onderwijsloket en Voion gingen in gesprek om kansen, knelpunten en ideeën te formuleren en een beeld te krijgen van wat nodig is om de ideale klantreis te realiseren. [Lees er meer over in het artikel 'De ideale klantreis voor een overstap naar het onderwijs'](#) Ook verkenden projectleiders, opleiders en portefeuillehouders zij-instroom hoe binnen die samenwerking de ideale driehoek zij-instromer/opleider/werkgever eruit moet zien. [Lees er meer over in het artikel 'Hoe ziet de ideale werknemersreis voor een zij-instromer eruit?'](#)

De regionale aanpak van personeelstekorten in het voortgezet onderwijs **Kennis- en inspiratiebundel**

- Duurzaam integreren zij-instroom**
 Hoe gaan de RAP-regio's om met zij-instroom en wat is nodig om de inzet van 'docenten van buiten' te stimuleren? Voion organiseerde, samen met het ministerie van OCW, een kennisdelingsbijeenkomst om de resultaten op te halen en ervaringen uit te wisselen. De verschillende regio's hebben elk een andere ervaring met zij-instroom, maar zijn het over één ding eens: de discussie over waaróm je als bestuur een zij-instromer aan wilt stellen, is nog niet goed gevoerd. [Lees er meer over in het artikel.](#)
- Masterclass Zij-instroom en andere doelgroepen voor het onderwijs**
 Goede informatie, weten wat je kunt verwachten, volop mogelijkheden om mee te lopen op een school, een warm welkom en vooral: persoonlijke aandacht en begeleiding. Dat willen potentiële zij-instromers die belangstelling tonen voor een baan als docent in het onderwijs. Op veel punten kunnen de regionaal samenwerkende partijen het makkelijker maken voor die geïnteresseerden om daadwerkelijk zij-instromer te worden. [Lees meer over deze masterclass in het artikel ' Een warm welkom voor zij-instromers en andere doelgroepen voor het onderwijs '.](#)

Aan de slag met het werven van zij-instromers?

- De [handreiking 'Zij-instroom als vervolgcariëre in het voortgezet onderwijs'](#) bevat een handig stappenplan, gebaseerd op verzamelde praktijkverhalen, gesprekken met scholen en zij-instromers.
- Voion biedt bestuurders, HRM-professionals, schoolleiders en schoolteams die actief aan de slag willen gaan met zij-instroom informatie, onderzoeken, handreikingen en praktijkvoorbeelden. [Zie het dossier Zij-instroom op de website van Voion.](#)

Meer inspiratie

- [Financials aan de slag in het onderwijs](#)
- [Podcast Zin in Lesgeven: Praktijkonderwijs](#)
- [Samenwerkende scholen in Drenthe werken aan inclusie](#)
- [Schooldirecteuren selecteren kansrijke zij-instromers](#)
- [Technische docenten Steenwijkerland-Weststellingwerf](#)
- [Zo geef je zij-instromers een goede start](#)

De regionale aanpak van personeelstekorten in het voortgezet onderwijs **Kennis- en inspiratiebundel**

Verhogen in-/door-/uitstroom lerarenopleidingen

Het is belangrijk om nu en in de toekomst voldoende en goed gekwalificeerd onderwijspersoneel te hebben. Daarom moet er voldoende in- en doorstroom naar lerarenopleidingen zijn, én voldoende uitstroom van de lerarenopleiding de onderwijssector in. Alleen op deze manier kan het personeelstekort worden teruggedrongen. De RAP-regio's proberen o.a. de instroom in lerarenopleidingen te vergroten door te 'vissen in eigen vijver' en de inzet van studenten.

Inspiratie

Onderstaande praktijkverhalen geven een mooi beeld van de ervaringen met het verhogen van in-/door-/uitstroom lerarenopleidingen in de RAP-regio's:

Tutoring in de regio Zwolle

Havo- en vwo-leerlingen uit de bovenbouw kunnen als tutor kennismaken met het vak docent en kunnen zo een onderbouwde studiekeuze maken, waardoor ze waarschijnlijk ook minder snel uitstromen op de lerarenopleiding. Het tutoringsprogramma is een van de aanpakken die door de RAP-regio wordt ingezet om nieuwe professionals kennis te laten maken met het onderwijs.

Samen enthousiasmeren

Het onderwijs staat te springen om nieuwe, goed opgeleide leerkrachten. Daar zijn goede lerarenopleidingen voor nodig - en natuurlijk studenten die aan die opleidingen beginnen. (Aspirant-) opleidingsschool Noord-Limburg (OSNL) laat leerlingen in het voortgezet onderwijs daarom kennismaken met het docentenvak.

Lerarenopleiding en vo-besturen: de RAP doen ze samen

RAP-regio's moesten voor het verkrijgen van subsidie samenwerken met minimaal één lerarenopleiding. In sommige regio's is zo'n verbinding al jarenlang vanzelfsprekend. In andere zochten ze naar balans. In gesprekken met nauw betrokkenen verkende Voion in een aantal regio's de rol van opleidingsinstituten in de RAP. Vertrouwen en flexibiliteit blijken de sleutels tot een geslaagde samenwerking.

Wat kunnen we leren van de RAP-regio's?

Tijdens de RAP-periode vonden diverse interactieve bijeenkomsten plaats om kennis en ervaringen te delen met en door de RAP-regio's. Leer en laat u inspireren door de uitwisseling over het verhogen van in-/door-/uitstroom lerarenopleidingen:

- **Vissen in eigen vijver**

Het Expertisepunt LOB en Voion verzorgden op het VO-congres in 2022 de workshop 'Vissen in eigen vijver', met als voornaamste thema: de leerlingen die nu in de klas zitten zijn de potentiële leraren van de toekomst. [Lees het artikel met inzichten en adviezen.](#)

De regionale aanpak van personeelstekorten in het voortgezet onderwijs **Kennis- en inspiratiebundel**

Aan de slag met het verhogen in-/ door-/uitstroom lerarenopleidingen?

- [Eindrapport Uitstroom vo naar lerarenopleidingen, ResearchNed, mei 2022.](#) Er zijn soms flinke verschillen zijn tussen vo-scholen wat betreft de uitstroom van leerlingen naar een pabo of een tweedegraads lerarenopleiding in het hbo. Dit onderzoek naar de doorstroom van vo-scholieren naar lerarenopleidingen levert tips en aanbevelingen op voor iedereen die zich binnen lerarenopleidingen, scholen en regio's op het personeelstekort richt.
- Er zijn meerdere scholen die scholieren of hbo- en universitaire studenten inzetten om docenten te ondersteunen bij hun taken. Dit is voor studenten een goede manier om kennis te maken met het onderwijs. Lees er meer over in het [dossier Inzet van Studenten.](#)
- Er zijn veel vluchtelingen met onderwijservaring in Nederland. Allemaal professionals die mogelijk graag voor de klas willen staan. Op de website van Voion staan diverse projecten vermeld in het [dossier Statushouders](#) om ervoor te zorgen dat er meer mensen uit deze doelgroep in het voortgezet onderwijs terecht komen.
- Diverse onderzoeksrapporten over (het vergroten van) de instroom en de inrichting lerarenopleidingen staan in het dossier [In-, door- en uitstroom lerarenopleidingen.](#)

Meer inspiratie

- [Docentvluchteling voor de klas?](#)
- [Kennismakingstraject voor high potentials](#)
- [Met NPO-middelen studenten op een gestructureerde en doelgerichte manier inzetten](#)
- [Oriëntatietraject voor traineeship](#)
- [Opsholing en doorstroming tweedegraads leraren tekortvakken](#)
- [Podcast Zin in lesgeven: Het goede voorbeeld](#)
- [Podcast Zin in lesgeven: Langstuderen](#)
- [Statushouders en wereldburgers aan de slag in het onderwijs](#)
- [Studenten ervaren hoe mooi het is om aan het onderwijs bij te dragen](#)
- [Van PAL-student naar leraar](#)

De regionale aanpak van personeelstekorten in het voortgezet onderwijs **Kennis- en inspiratiebundel**

Behoud en begeleiding startende leraren

Niet alleen het werven van nieuwe leraren draagt bij aan de aanpak van het personeelstekort. RAP-regio's maken ook werk van een goed inductietraject om starters te begeleiden in het onderwijs en te behouden voor de sector. Een zachte landing zorgt ervoor dat starters de vo-sector minder snel verlaten en voorkomt uitval onder starters.

Inspiratie

Onderstaande praktijkverhalen geven een mooi beeld van de ervaringen met het behoud en de begeleiding van startende leraren in de RAP-regio's:

BSL-tool: Breng het inductietraject in beeld met een praktische scan

Binnen de RAP-regio Amsterdam & Zuid-Kennemerland staat het voorkomen van vroegtijdige uitval van startende leraren al jaren hoog op de agenda. Daarbij maken ze gebruik van de BSL-ontwerptool, een tool voor de Begeleiding van Startende Leraren, dat de vorm van een korte scan heeft.

Podcast Zin in Lesgeven: Groenpluk

Niet alle studenten van de tweedegraads lerarenopleidingen studeren binnen de gestelde tijd af. Een van de oorzaken is 'groenpluk'. Goede studenten van de opleiding worden gevraagd om hun stage om te zetten in een (tijdelijke) aanstelling, meestal omdat er een tekort is op de betreffende school. Dat levert een probleem op voor veel studenten die werken en steeds minder zin krijgen om af te studeren, maar het diploma nodig hebben om hun baan te behouden. In deze podcast Zin in Lesgeven vertelt een 'groenplukker' zijn verhaal.

Krachtige starters

Uit evaluatiegesprekken met starters blijkt dat er veel op ze afkomt: ze zijn ineens helemaal verantwoordelijk voor een klas of voor meer klassen tegelijk zelfs. Ook moeten ze veel meer lessen voorbereiden dan tijdens de opleiding, terwijl ze er minder tijd voor hebben. En hoe goed ze als studenten ook begeleid zijn, ze moeten in een bestaande schoolgemeenschap socialiseren. De praktijkschok is voor sommigen groot en sommigen gingen daardoor twifelen of ze wel docent wilden zijn. Die dreigende uitval moet aangepakt worden. Het Nuborgh College heeft hier een programma op samengesteld.

Wat kunnen we leren van de RAP-regio's?

Tijdens de RAP-periode vonden diverse interactieve bijeenkomsten plaats om kennis en ervaringen te delen met en door de RAP-regio's. Leer en laat u inspireren door de uitwisseling over het behoud en de begeleiding van startende leraren:

- **Welke afspraken zijn regionaal te maken om uitval van startende docenten te voorkomen?**

Tijdens de kennisdelingsessie 'Regionale samenwerking voorkomt uitstroom van docenten' van de Stichting Onderwijsarbeidsmarkt MBO (SOM) vertellen de RAP-regio's Twente/Achterhoek en Zwolle wat zij doen om (startende) docenten te behouden. [Lees het artikel.](#)

- **Regionaal samenwerken aan het behoud van starters**

Ondersteuning tijdens de startperiode van een nieuwe docent is niet alleen belangrijk om starters in het onderwijs te behouden, maar draagt ook bij aan de kwaliteit van het onderwijs. Tijdens de kennisdelingsessie 'Samen werken aan het behoud van starters' deelden onderzoekers hun bevindingen met betrekking tot de inductieperiode, en hoe deze in verband staat met het behoud en de uitval van starters.

De regionale aanpak van personeelstekorten in het voortgezet onderwijs **Kennis- en inspiratiebundel**

Aan de slag met behoud en begeleiding van startende leraren?

- [Onderzoek Uitval startende docenten voortgezet onderwijs](#), april 2022.
Dit onderzoek geeft inzicht in baan- en schoolkenmerken die een sterke relatie vertonen met uitval van startende docenten. Inzicht in deze factoren kan bijdragen aan beleid en concrete maatregelen om startende docenten te behouden. Lees ook de [Handreiking Hoe voorkom je uitval van startende docenten?](#)
- [Onderzoek naar inductie bij vo-scholen in de regio Nijmegen](#), juli 2022.
Dit onderzoek naar de kwaliteit van inductietrajecten bij vo-scholen in de regio Nijmegen bevat diverse aanbevelingen ter verbetering van inductietrajecten.
- [De BSL-ontwerptool](#) helpt scholen in kaart te brengen aan welke criteria voor een goede begeleiding van startende leraren wordt voldaan en op welke criteria verdere ontwikkeling gewenst is. Op basis van de resultaten biedt de scan handvatten op maat om een effectief inductiearrangement voor startende leraren te ontwikkelen.
- De Startwijzer VO is een digitale scan die in beeld brengt hoe startende leraren op school ingewerkt en begeleid worden en op welke onderdelen er winst te behalen valt. Zie www.startwijzervo.nl.

- Bekijk ook het [dossier Voorkomen uitval van startende docenten](#) op de Voion website waar we meer informatie, onderzoeken, handreikingen en praktijkvoorbeelden over dit thema aanreiken.

Meer inspiratie:

- [Betere begeleiding voor startende docenten](#)
- [Bovenschoolse leerateliers](#)
- [Dubbele bevoegdheid als oplossing voor tekortvakken](#)
- [Podcast Zin in lesgeven: Goed Hout](#)
- [Podcast Zin in lesgeven: Creatief de gaten vullen](#)
- [Podcast Zin in lesgeven: In ontwikkeling](#)
- [ROC Nijmegen werkt samen met Rijn IJssel voor traject Leven Lang Ontwikkelen](#)
- [Schoolbesturen in Friesland en Overijssel organiseren bovenschoolse leerateliers](#)

De regionale aanpak van personeelstekorten in het voortgezet onderwijs **Kennis- en inspiratiebundel**

Anders organiseren en innovatieve ideeën

Een van de doelstellingen van Voion is het versterken van het innovatief vermogen van het voortgezet onderwijs ten aanzien van de arbeidsmarkt en arbeidsverhoudingen. Om personeelstekorten in het onderwijs op te kunnen vangen is de vraag naar innovatieve en effectieve oplossingen alleen maar groter. Scholen moeten wendbaar en flexibel zijn en op ontwikkelingen en veranderingen inspelen.

Inspiratie

Onderstaande praktijkverhalen geven een mooi beeld van de ervaringen in de RAP-regio's met anders organiseren en innovatieve ideeën:

Wat kan onderwijs leren van de zorg?

De zorg heeft net als het onderwijs te kampen met een krapte op de arbeidsmarkt, waardoor het lastig is om voldoende en goed personeel te vinden. Voor beide sectoren is een actieprogramma opgesteld met als uitgangspunt een regionale aanpak. Inhoudelijk zijn er veel overeenkomsten.

Samen staan we sterk

De regio Twente/Achterhoek heeft in het voortgezet onderwijs niet alleen te maken met een dreigend personeelstekort, maar ook met een krimp van het aantal leerlingen. Om toch de kwaliteit van het onderwijs te behouden, hebben zes zelfstandige vo-scholen de handen ineen geslagen. Ze richten een Regionaal Mobiliteitscentrum (RMC) op, waarmee ze dit lastige arbeidsmarkt vraagstuk gezamenlijk aanpakken.

[Lees het katern Regionale samenwerking voor bestuurders in het vo: Een gezamenlijke aanpak lerarentekort in de regio Twente/Achterhoek.](#)

ORION-scholen verstevigen afspraken voor regionaal mobiliteitscentrum

De schoolbesturen in Zuidoost-Brabant houden elkaar scherp, inspireren elkaar en werken nauw samen binnen het ORION-netwerk. Onder meer op het terrein van onderwijsontwikkeling, personeelszaken en beheer. De voordelen zijn legio. Van een gezamenlijke inkoop tot het delen van kennis en mogelijkheden voor carrièreontwikkeling en het vinden van oplossingen voor leerlingending. Lees in dit artikel meer over hun samenwerking.

Wat kunnen we leren van de RAP-regio's?

Tijdens de RAP-periode vonden diverse interactieve bijeenkomsten plaats om kennis en ervaringen te delen met en door de RAP-regio's. Leer en laat u inspireren door de uitwisseling over het anders organiseren en innovatieve ideeën:

• **RAP-regio's verkennen anders organiseren**

In de plannen voor de Regionale Aanpak Personeelstekorten (RAP) is veel aandacht voor de actielijn innovatie en anders organiseren. In de online masterclass 'Anders organiseren, anders formeren' zijn de adviseurs van Voion in gesprek gegaan met RAP-betrokkenen om kennis te delen over dit thema en de plannen. [Lees in het artikel hoe de RAP-regio's anders organiseren verkennen.](#)

• **Hoe betrek je de beroepsgroep zo goed mogelijk bij de Regionale Aanpak Personeelstekorten (RAP)?**

Deze vraag staat centraal tijdens een kennisdelingssessie 'RAP op de vloer'. Hoofdprojectleiders van verschillende RAP-regio's halen tijdens de online sessie het net op over de voortgang en bespreken hoe ook teamleiders en docenten bij het traject betrokken worden. Uiteindelijk gebeurt het allemaal in het klaslokaal. [Lees het artikel RAP op de Vloer.](#)

De regionale aanpak van personeelstekorten in het voortgezet onderwijs **Kennis- en inspiratiebundel**

Aan de slag met anders organiseren en innovatieve ideeën?

- [Anders organiseren in het voortgezet onderwijs, februari 2023](#)
Welke vormen van anders organiseren zijn er in het voortgezet onderwijs? Wat zijn de beweegredenen voor scholen om anders te organiseren? En wat zijn de gevolgen voor het personeel? Voion onderzocht het op basis van bestaande literatuur.
- [Onderzoeksrapport Anders organiseren? Teamwork!, mei 2019](#)
Voion heeft een verkenning laten uitvoeren naar het anders organiseren van het onderwijs en de impact op het personeel. De inzichten en voorbeelden bieden inspiratie aan scholen wat betreft organisatorische condities en consequenties voor leraren en personeelsbeleid.

- Voion wil met het Innovatielab het innovatief vermogen van de vo-sector vergroten, en scholen door middel van onderzoek en pilots stimuleren om creatieve en innovatieve oplossingen te bedenken voor de uitdagingen op de onderwijsarbeidsmarkt. [Op onze website vindt u informatie over alle pilots.](#)
- Bekijk ook het [dossier Innovatie en organisatie](#) op de Voion website waar we informatie, onderzoeken, handreikingen en praktijkvoorbeelden over dit thema aanreiken.

Meer inspiratie

- [Docenten gezocht voor Sterk Techniekonderwijs](#)
- [Van uren tellen naar een gebalanceerd taakbeleid](#)
- [Hoe draagt een traineeprogramma bij aan aantrekkelijk werkgeverschap binnen het onderwijs?](#)

De regionale aanpak van personeelstekorten in het voortgezet onderwijs **Kennis- en inspiratiebundel**

Regionaal loket

Een regionaal loket of informatiepunt op de onderwijsarbeidsmarkt helpt geïnteresseerden, die willen werken in het onderwijs, verder op weg in de regio. De RAP-regio's hebben deze loketten opgericht en ingericht, zodat potentieel nieuw onderwijspersoneel dat geïnteresseerd is in een baan in het voortgezet onderwijs contact kan opnemen voor persoonlijk advies. In de loop der tijd is niet alleen werven, maar vaak ook matches en begeleiden onderdeel van de activiteiten van de loketten.

Inspiratie

Onderstaande praktijkverhalen geven een mooi beeld van de ontwikkeling van de regionale loketten in de RAP-regio's:

Het Regionaal Onderwijsloket: Hoe werkt dat?

Het Platform Noord-Holland Noord vertelt in een video over de succesvolle samenwerking met opleidingen en opleidingsscholen uit de regio over het inrichten van een regionaal onderwijsloket. Bekijk de video.

Samenwerking Leiden en Duin- en Bollenstreek zorgt voor succesvolle matching door regionaal loket

Hoe bereik je nieuwe, getalenteerde professionals om het personeelstekort regionaal op te lossen? De regio Leiden, Duin- en Bollenstreek is begin 2020 gestart met een regionaal loket om meer docenten uit nieuwe doelgroepen aan te trekken voor het voortgezet onderwijs. Natuurlijk ging dit niet vanzelf. Benieuwd naar het traject van A tot Z? Lees hier het praktijkverhaal over succesvolle matching door het regionaal loket.

We maken samen het imago

Goede samenwerking vraagt om geduld. Om het personeelstekort terug te dringen is samenwerking met verschillende onderwijssectoren van belang. Het loket Lesgeven in Zeeland en het loket Leraar in Nijmegen, brengen zij-instromers in contact met de juiste scholen in verschillende sectoren. Beide loketten richten zich ook op het behoud van leraren.

Wat kunnen we leren van de RAP-regio's?

Tijdens de RAP-periode vonden diverse interactieve bijeenkomsten plaats om kennis en ervaringen te delen met en door de RAP-regio's. Leer en laat u inspireren door de uitwisseling over het regionaal loket:

• Naar loketfunctie 2.0

Een zevental diverse en vooruitstrevende regionale loketten reflecteerde op hun aanpak wat betreft instroom, mobiliteit en professionalisering. Tijdens een vervolg kennisdelingsessie is stilgestaan bij de aanpak van deze 'voorlopers'. Zij vertelden aan andere regionale loketten hoe zij van een loketfunctie 1.0 naar een loketfunctie 2.0 toewerken. [Bekijk de PowerPointPresentatie.](#)

• Week van het regionale loket

Tijdens 'De week van het regionale loket' organiseerden Voion, het Arbeidsmarktplatform PO en SOM in samenwerking met het ministerie van OCW een online kennisdeling over het opzetten van een regionaal loket/aanspreekpunt voor geïnteresseerden die willen werken in het onderwijs. Het was een week waarin regio's kennis deelden over hun visie, samenwerking en ambities voor het inrichten van een regionaal loket. [Naar het magazine.](#)

De regionale aanpak van personeelstekorten in het voortgezet onderwijs **Kennis- en inspiratiebundel**

Aan de slag met het regionaal loket?

- Hoe richt je, via de denklijn van richten, inrichten en verrichten, een regionaal loket in, hoe beschrijf je dit en hoe vindt de evaluatie plaats? Het DOR-model ondersteunt regio's in dit proces. [Ga aan de slag met het inrichten van een regionaal loket op basis van het DOR-model.](#)
- Bekijk ook het [dossier Onderwijsloketten](#) op de Voion website met informatie, onderzoeken, handreikingen en praktijkvoorbeelden.

Meer inspiratie:

- Tijpcast: [Hoe zorg je er in Zeeland voor dat middelbare scholieren kiezen voor een loopbaan in het onderwijs?](#)
- Tijpcast: [Hoe pakt het project 'Schoolplein Noord' het lerarentekort in de regio Friesland, Groningen en Drenthe aan?](#)

De regionale aanpak van personeelstekorten in het voortgezet onderwijs **Kennis- en inspiratiebundel**

Strategische personeelsplanning (SPP)

Voor een succesvolle aanpak van het personeelstekort en/of -overschot is (regionale) samenwerking én inzicht nodig in de vakken of functies waarbij op de middellange termijn een tekort of juist een overschot ontstaat. Niet alleen op het niveau van het team, de vestiging of school, maar ook op bestuursniveau of in de regio. Regionale strategische personeelsplanning laat tijdig zien waar knelpunten in zitten, zodat scholen en regio's daar op kunnen anticiperen.

Inspiratie

Onderstaande praktijkverhalen geven een mooi beeld van de ervaringen met (regionale) strategische personeelsplanning (SPP) in de RAP-regio's:

Strategisch HRM & SPP noodzaak in tijden van personeelstekort

Net als in vele regio's, daalt het aantal leerlingen in de RAP-regio Nijmegen de komende drie jaar fors. "Voor toekomstbestendig onderwijs moet je als schoolorganisatie steeds meer mensgericht en strategisch handelen met een vooruitziende blik". De RAP-regio Nijmegen pionierde daarom al vroeg met strategisch HRM en strategische personeelsplanning. Lees meer over hun visie in dit artikel.

Zeeuws onderwijs slaat handen ineen voor strategische regionale personeelsplanning

Zijn er de komende jaren personeelstekorten of overschotten te verwachten op uw school of in uw regio? Aan welke bevoegdheden is er straks behoefte en welke contracten kunt u bieden als schoolbestuur of als regio gezamenlijk? In Zeeland besloten vo-, mbo- en hbo-besturen om deze vraagstukken op het gebied van strategische personeelsplanning in samenwerking en regionaal aan te pakken. Dankzij de inzichten die met het Scenariomodel-VO werden verkregen, kan de regio anticiperen op de eigen toekomstige arbeidsmarkt. Lees meer over hun aanpak.

Schoolbesturen Zaanstreek-Waterland maken regionale strategische personeelsplanning

In de regio Zaanstreek-Waterland krijgen enkele schoolbesturen in Waterland te maken met boventalig personeel door krimp van het aantal leerlingen, terwijl het in Zaanstreek een probleem is om docenten te vinden. Vijf schoolbesturen van vo-scholen en het mbo uit de regio besloten om zich gezamenlijk te richten op een strategische personeelsplanning via het Scenariomodel-VO van Voion. Met de Mijn Regio'-omgeving kunnen schoolbesturen op een eenvoudige manier samenwerken en gezamenlijk anticiperen op de toekomstige arbeidsmarkt in de regio. Lees meer over hun samenwerking.

Wat kunnen we leren van de RAP-regio's?

Tijdens de RAP-periode vonden diverse interactieve bijeenkomsten plaats om kennis en ervaringen te delen met en door de RAP-regio's. Leer en laat u inspireren door de uitwisseling over strategische personeelsplanning (SPP):

- **(R)SPP in RAP VO/MBO**
In een sessie gericht op (regionale) strategische personeelsplanning (spp) keek Voion samen met enkel RAP-regio's in het vo en mbo op welke manier het mogelijk is om gefundeerd (gezamenlijk of regionaal) strategisch personeelsbeleid te maken en hoe scholen gericht strategisch kunnen werven en matchen. [Bekijk de Rollen, taken en verantwoordelijkheden van de RAP-regio's en Voion bij de invoering van de regionale spp.](#)
- **Train de trainer bijeenkomst Gezamenlijke (regionale) strategische personeelsplanning**
We leiden (deel)projectleiders op in de rol van beheerder om in de RAP-regio de ontwikkeling van een gezamenlijk scenario voor strategische personeelsplanning optimaal te ondersteunen. Bekijk de [presentatie Scenariomodel-VO](#) of de [presentatie Ervaringen](#) beheerdersrol - Mijn regio omgeving.

De regionale aanpak van personeelstekorten in het voortgezet onderwijs **Kennis- en inspiratiebundel**

- **Hoe organiseer je strategische personeelsplanning in de RAP-regio?**

RAP-regio's kunnen veel profijt hebben van regionale strategische personeelsplanning (SPP). Daarvoor is nodig dat scholen en schoolbesturen binnen een RAP-regio echt samenwerken en vertrouwen hebben in elkaar. Hoe krijg je dat voor elkaar?

[Lees dat in het verhaal 'Hoe organiseer je strategische personeelsplanning in de RAP-regio?'](#).

- **Aan de slag met (regionale) strategische personeelsplanning (SPP)?**

- **Scenariomodel-VO**

Met het Scenariomodel-VO maakt u een betrouwbare strategische personeelsplanning die u als vertrekpunt kunt gebruiken voor toekomstbestendig strategisch personeelsbeleid. U kunt basisprognoses inzien, zelf scenario's maken of via de Mijn Regio Omgeving samen met meerdere scholen en/of besturen een gezamenlijk (regionaal) scenario voor strategische personeelsplanning maken.

- In het dossier [Regionale strategische personeelsplanning](#) vindt u meer informatie en verhalen over strategische personeelsplanning.

- **Meer inspiratie**

- [Samen zorgen we voor genoeg nieuwe leraren](#)
- [Krapte op de arbeidsmarkt: Groenblauwe Delta Yuverta ontwierp eigen strategische personeelsplanning](#)
- Ervaringen met het Scenariomodel-VO van [het Commanderij College in Gemert](#) en [het Ichthus College in Veenendaal](#).

De regionale aanpak van personeelstekorten in het voortgezet onderwijs **Kennis- en inspiratiebundel**

Overige regionale samenwerking/thema-overstijgend

Schoolbesturen, lerarenopleidingen en andere partijen nemen in de regio verantwoordelijkheid voor een goed werkende regionale onderwijsarbeidsmarkt. Door samen te werken bij het werven, matchen, opleiden, begeleiden en professionaliseren kunnen er gezamenlijke oplossingen worden ontwikkeld voor de aanpak van het personeelstekort.

Inspiratie

Onderstaande praktijkverhalen zijn mooie voorbeelden van regionale samenwerking:

Groningen pakt met brede samenwerking het lerarentekort aan

Groningen heeft te maken met een aantal specifieke problemen die van grote invloed zijn op het onderwijs. De schoolbesturen in de regio pakken dit gezamenlijk op in een breed samenwerkingsverband: de RAP Groningen. Daarbij wordt personeelsbeleid gekoppeld aan onderwijsbeleid, over de drie onderwijssectoren van po, vo en mbo heen en in hechte samenwerking met de lerarenopleidingen.

RAP-regio Noorderwijzer pakt uitdagingen krimpregio aan

De provincie Drenthe staat voor een dubbele uitdaging. Het aantal leerlingen loopt terug terwijl de vo-scholen voor enkele vakken tegelijkertijd kampen met een personeelstekort. De vo-scholen, het mbo en de lerarenopleidingen in Drenthe werken in de RAP-regio Noorderwijzer hecht samen aan de uitdagingen van de leerlingendaling, het personeelstekort en goed werkgeverschap.

Mbo-opleiding Aeres Almere werkt hecht samen met het voortgezet onderwijs

Aeres is met 18 locaties voor vmbo en mbo-opleidingen een van de grootste onderwijsinstellingen in het groene domein. In Almere zijn het groene onderwijs van vmbo en mbo gebundeld onder een dak. Almere wil groeien naar de vijfde stad in het land en alle onderwijsinstellingen moeten daar gezamenlijk op anticiperen en zorgen dat het personeelsbestand meegroeit.

Wat kunnen we leren van de RAP-regio's?

Tijdens de RAP-periode vonden diverse interactieve bijeenkomsten plaats om kennis en ervaringen te delen met en door de RAP-regio's. Leer en laat u inspireren door de uitwisseling over regionale samenwerking (thema-overstijgend):

- **Hoe zorgen we voor beweging op de onderwijsarbeidsmarkt?**

In de RAP-regio's zijn goede stappen gezet op het gebied van het vergroten van de instroom, de begeleiding van starters en professionalisering. Hoe kijken we hierop terug? En hoe kunnen we de tekorten samen verder verminderen en de verbinding in de regio versterken? Om daar met elkaar over in gesprek te gaan, organiseerden we op 30 juni de inspirerende en interactieve bijeenkomst 'RAP in beweging'. [Bekijk de visuele terugblik](#) of [lees het verslag en presentaties van de bijeenkomst](#).

- **Voldoende en goed personeel door regionale samenwerking**

Hoe draagt samenwerking bij aan de aanpak van het personeelstekort in het onderwijs? Tijdens de bijeenkomst gaven Patrick Kenis, hoogleraar Public Governance aan de Tilburg University, en Louis Spaninks, directeur van CA-ICT, korte lezingen het belang van organisatienetwerken en duurzame samenwerking. [Lees het artikel en bekijk de opgenomen presentaties via YouTube](#).

De regionale aanpak van personeelstekorten in het voortgezet onderwijs **Kennis- en inspiratiebundel**

- **Hoe betrek je de beroepsgroep in de aanpak van de tekorten en andere arbeidsmarkt-vraagstukken?**

Hoe draagt het betrekken van de beroepsgroep bij aan goed werkgeverschap en daarmee aan het opleiden en behouden van docenten? En hoe kunnen vo en mbo in dit gezamenlijke vraagstuk rondom regionale samenwerking van elkaar leren? In dit artikel komen twee voorbeelden aan bod, en bespreken we ideeën en uitdagingen op dit vlak.
[Lees de ideeën en uitdagingen in het artikel De beroepsgroep als ambassadeur in regionale samenwerking.](#)

- **Perspectief op educatieve regio's en SO&P**

Tijdens de Week van Samen Opleiden 2022, georganiseerd door het Platform Samen Opleiden & Professionaliseren, verzorgde Voion de sessie Perspectief op educatieve regio's en SO&P: Regionale samenwerking op het gebied van opleiden, arbeidsmarkt en onderzoek. [Bekijk de presentatie.](#)

- **RAP op stoom vo/mbo; Hoe staat het nu met?**

Er gebeuren heel veel interessante dingen in de verschillende regio's met een gezamenlijk doel: "Het RAP-traject moet diep in de schoolorganisatie verankerd worden. Uiteindelijk gebeurt het allemaal in het klaslokaal." In deze verdiepingssessie wisselden de RAP-regio's ervaringen uit [Lees het interview met twee projectleiders.](#)

- **MBO in de RAP: van kansen naar uitvoering**

Het mbo is met 26 instellingen en 32 vestigingen vertegenwoordigd in 21 regio's bij de Regionale Aanpak Personeelstekorten (RAP). Hoe kun je als mbo daarin de samenwerking positief beïnvloeden en nog meer samen bereiken bij het oplossen van vraagstukken op de arbeidsmarkt? [Lees dit in het verslag 'Mbo in de RAP: van kansen naar uitvoering'.](#)

- **Zo winnen we de 'war on talent' in het onderwijs**

Tijdens het Kennisfestival Regionale aanpak lerarentekort gingen schoolbesturen, schoolleiders en lerarenopleidingen uit verschillende regio's met elkaar in gesprek over thema's als behoud, imago, anders organiseren en zij-instroom. [Lees het magazine.](#)

- In een kennisdelingsbijeenkomst Regionale aanpak lerarentekort vo/mbo gingen we met de RAP-regio's in gesprek over de volgende thema's:

- > [Zij-instromers en hybride docentschap](#)
- > [Regionale mobiliteitscentra](#)
- > [Opleiden/professionaliseren](#)
- > [Statushouders en wereldburgers voor de klas](#)

Aan de slag met regionale samenwerking?

- [Handreiking regionale samenwerking op personeelsgebied](#)
Deze handreiking helpt schoolbesturen keuzes te maken en in actie te komen om arbeidsmarkt-vraagstukken aan te pakken. Hoe kan samenwerking daar een oplossing voor bieden?
- [Regio in beeld](#)
Via deze interactieve landkaart krijgt u inzicht in actuele regionale arbeidsmarkt-cijfers, informatie over regionale samenwerkingsverbanden en opleidings-scholen. We delen inspiratie-verhalen en activiteiten uit de regio.
- Via het thema [Samen werken aan arbeidsmarkt-vraagstukken](#) vindt u informatie over allerlei partijen die samenwerken aan arbeidsmarkt-vraagstukken, zoals de onderwijsloketten, opleidings-scholen en de nieuwe onderwijsregio's. De ervaringen, opgedane kennis met regionale samenwerking delen we via het dossier [Regionale samenwerking onderwijs-arbeidsmarkt.](#)

Meer inspiratie

- [Een fusietraject in drie fases. De ultieme vorm van samenwerking](#)
- [Mbo en vo werven samen als regionale onderwijs-werkgever](#)

De regionale aanpak van personeelstekorten in het voortgezet onderwijs **Kennis- en inspiratiebundel**

Tot slot

Tot slot

Er is een einde gekomen aan de subsidie Regionale Aanpak Personeelstekort (RAP). De samenwerking in de aanpak van het personeelstekort door RAP-regio's wordt in een stapsgewijs proces samengevoegd in versterkte en duidelijk begrensde, (waar mogelijk) sectoroverstijgende onderwijsregio's.

In het Werkplan '[Samen voor het beste onderwijs](#)' is opgenomen dat men wilt komen tot een landelijk dekkend netwerk van [onderwijsregio's](#). Onderwijsregio's richten zich op de samenwerking tussen schoolbesturen en lerarenopleidingen met betrokkenheid van de beroepsgroep om te zorgen voor voldoende en (blijvend) goed opgeleid onderwijspersoneel.

Voion blijft uw kennis- en sparringpartner bij arbeidsmarktvragestukken en houdt u op de hoogte van actuele ontwikkelingen op de onderwijsarbeidsmarkt en veilig en vitaal werken. Heeft u vragen over regionale samenwerking op de onderwijsarbeidsmarkt? Wilt u advies over regionale strategische personeelsplanning of wilt u aan de slag met de andere thema's? Neem dan contact op met onze adviseurs onderwijsarbeidsmarkt of stuur een mail naar info@voion.nl.

Houd [onze nieuwsbrief](#) in de gaten of raadpleeg het dossier [Samenwerken aan arbeidsmarktvragestukken](#) op onze website.

Het voortgezet onderwijs: een aantrekkelijke werkomgeving waar iedereen duurzaam, enthousiast en veilig kan werken! Dat is waar Voion, in samenwerking met scholen, de VO-raad en vakbonden, aan wil bijdragen. We initiëren onderzoek en delen kennis over de onderwijsarbeidsmarkt en veilig en vitaal werken. We inspireren met praktijkverhalen en ontwikkelen instrumenten en handreikingen die toepasbaar zijn voor de hele sector. Samen werken we aan het beste onderwijs.

ACb

CNV Onderwijs

FO

FNV

VO RAAD